

Številka: 007- 8/2013/

Datum: 11. 2. 2013

Ministrstvo za finance
Direktorat za javno premoženje
Sektor za finančni sistem
Zupančičeva 3, p.p. 644a, 1001 Ljubljana

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zavarovalništvu – mnenje Informacijskega pooblaščenca

ZVEZA: Vaše zaprosilo in gradivo z dne 5.2.2013

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec v skladu z 48. členom Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) posreduje pripombe na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zavarovalništvu (v nadaljevanju: predlog novele ZZavar).

Izrecno smo bili zaproseni za podajo mnenja k spremembi 154. člena ZZavar, ki ga je predlagatelj spremenil sledeč Akcijskemu programu za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje bremen za leti 2013 in 2013.

Pooblaščenec ugotavlja, da se 154. člen ZZavar spreminja v celoti, pri čemer se v prvem odstavku najprej bistveno razširijo nameni, za katere smejo zavarovalnice pridobiti in nadalje obdelovati osebne podatke. Po veljavnem 154/I so ti nameni:

- sklepanje zavarovanj in
- likvidacija škod, ki izvirajo iz zavarovanj po tem zakonu.

Predlagana sprememba pa določa naslednje namene:

- sklepanj zavarovanj in
- izvajanje pogodb o zavarovanju, kar vključuje tudi izterjavo neplačanih obveznosti iz naslova zavarovalnih pogodb, reševanje škod, uveljavljanje povračilnih zahtevkov in drugih pravic ter obveznosti, vključno s preiskovanjem sumljivih primerov neupravičeno izplačanih odškodnin oziroma zavarovalnin, ki izvirajo iz zavarovanj po tem zakonu, v skladu z zakonodajo, ki ureja varstvo osebnih podatkov in zbirke podatkov s področja zavarovanja.

Pooblaščenec ocenjuje, da je z vidika sorazmernosti, pa tudi narave dejavnosti zavarovalnice pretirano dopustiti zbiranje in nadaljnjo obdelavo osebnih podatkov za namen *preiskovanja sumljivih primerov neupravičeno izplačanih odškodnin oziroma zavarovalnin, ki izvirajo iz zavarovanj po tem zakonu*. Goljufija pri zavarovanju je kaznivo dejanje (po drugem odstavku 211. člena KZ-1). Pooblastila za njeno preiskovanje ob sumu, da je bila storjena, ima policija. Zavarovalnica kot gospodarska družba iz zasebnega sektorja ne more imeti pooblastil represivnih organov – začevši s pridobivanjem in nadaljnjo obdelavo osebnih podatkov za namen preiskave. Pooblaščenec pogreša na tem mestu primerjalno ureditev v državah, ki jih predlagatelj v uvodnih določbah sicer izpostavlja kot pomembne za primerjavo – vendar ne v pogledu obdelave osebnih podatkov. Pomanjkanje pooblastil za pridobivanje in nadaljnjo obdelavo osebnih podatkov za raziskovanje sumov zavarovalniških goljufij za zavarovalnice ne more predstavljati administrativne ovire (niti ne gre za administrativno breme), saj bi sledeč logiki predlagatelja potem celotnemu zasebnemu sektorju morali dati enaka pooblastila, da zaščitijo svoje premoženje. Tako predlagatelj te spremembe pravzaprav predlaga, da naj bi vsem trgovinam, bankam in podobnim podjetjem, ki nudijo na trgu blago in storitve, dali preiskovalna pooblastila za namen zaščite njihovih zasebnih interesov – npr v primerih tatvin, ropov, goljufij... Ker pa je država dolžna v postopkih zagotoviti pravico do enakosti, v kazenskem postopku pa tudi pravico do enakosti orožij, bi bilo tako neuravnoteženo dajanje pooblastil le eni strani po mnenju Pooblaščenca tudi v nasprotju z osnovnimi načeli pravne države.

Pooblaščenec je prepričan, da zasebni sektor oziroma v konkretnem primeru izbrani del zasebnega sektorja (zavarovalnice) ne sme imeti pooblastil, ki so lastna državnim represivnim organom¹, zato predlaga, da se del prvega odstavka predlaganega 154. člena, ki glasi: »vkjučno s preiskovanjem sumljivih primerov neupravičeno izplačanih odškodnin oziroma zavarovalnin, ki izvirajo iz zavarovanj po tem zakonu«, izpusti.

Po predlagani spremembi se bistveno širi tudi nabor t.i. identifikacijskih podatkov o zavarovalcu oziroma zavarovancu. Po veljavnem določilu prve točke četrtega odstavka 154. člena ZZavar zavarovalnica o navedenih posameznikih vodi podatke o: imenu in priimku, spolu, datumu in kraju rojstva, stalnem prebivališču in davčni številki. Predlog nove prve točke četrtega odstavka 154. člena pa k zgoraj navedenim osebnim podatkom dodaja še: začasno prebivališče, EMŠO, številko osebnega dokumenta, v primeru zdravstvenega zavarovanja pa tudi številko kartice zdravstvenega zavarovanja zavarovanca.

Ker vsebinske obrazložitve k členu NI, ni mogoče ugotoviti, zakaj so zavarovalnici potrebni kar štirje enolični identifikatorji. Ustavno sodišče RS je v razsodbi št. U-I-229/03, z dne 09.02.2006² med drugim zapisalo, da je hkratno zbiranje dveh enoličnih identifikatorjev o posamezniku z vidika načela sorazmernosti pretirano. Pooblaščenec tako meni, da ni dvoma o tem, kako bi glede na dosedanjo prakso o zbiranju kar štirih enoličnih identifikatorjev hkrati odločilo ustavno sodišče. Če so v različnih situacijah (npr. pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju) potrebni različni identifikatorji, naj predlagatelj zakona opredeli, kateri od identifikatorjev (en sam) je potreben pri določenem zavarovanju – vselej pa mora biti en sam. Obdelava več identifikatorjev hkrati zgolj zaradi komoditete zavarovalnic, po mnenju Pooblaščenca, ni dopustna. Tudi odprava t.i. administrativnih bremen mora biti sorazmerna s posegi v zasebnost. Zelo enostransko gledišče, ki ga je pri pripravi tega predloga zavzel predlagatelj, po mnenju Pooblaščenca grobo krši načelo sorazmernosti – kot osnovnega gradnika pravne države.

Po predlogu novega šestega odstavka 154. člena se v zbirko podatkov za presojo zavarovalnega kritja in višine odškodnine oziroma zavarovalnine dodajajo še podatki o:

- upravičenosti do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje, iz proračunskih sredstev Republike Slovenije,
- podatki o vozniskem dovoljenju,
- historični podatki o zgodovini predmeta zavarovanja, oseb ali predmetov, udeleženih v škodnem dogodku.

Podatki iz zadnjih dveh alinej naj bi se po predlogu pridobivali iz zbirk podatkov ministrstva, pristojnega za promet, ministrstva, pristojnega za notranje zadeve in organizacij, ki opravljajo homologiranje in registracijo vozil, ter od drugih upravljavcev zbirk podatkov, ki hranijo podatke, ki jih lahko zavarovalnice in Slovensko zavarovalno združenje pridobivajo in zbirajo v skladu s tem zakonom.

Pooblaščenec najprej poudarja, da ni jasno za katere podatke o vozniskem dovoljenju in za katere historične podatke o zgodovini predmeta zavarovanja, oseb ali predmetov udeleženih v škodnem dogodku gre, saj jih predlog novele ZZavar ne našteva. Tako bi določilo, interpretirano široko (kar je najbrž namen predlagatelja) lahko pripeljalo do zaključka, da bo smela zavarovalnica iz centralnega registra prebivalstva pridobiti vse podatke o posamezniku; o zakonskem stanu, partnerjih, otrocih, članih gospodinjstva ipd... Pooblaščenec nasprotuje tako širokemu zbiranju osebnih podatkov s strani zavarovalnic, saj ni najti argumentov zanj. Zato predlaga, da se zadnji dve točki (točka 7 in 8) novega šestega odstavka izpustita. Predvsem naj se izpusti točka 8 - historični podatki o zgodovini predmeta zavarovanja, oseb ali predmetov, udeleženih v škodnem dogodku.

¹ Tako želimo spomniti na določbo 32. člena Zakona o detektivski dejavnosti, s katero je detektivom (ki so po naravi dela najbližje državnim represivnim organom) izrecno prepovedano opravljanje nalog, ki sodijo k policiji, sodiščem in drugim pravosodnim organom.

² Razsodba je dosegljiva na povezavi:

[http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-](http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bb9fdc42ed899d21c12579c30037cadd/3bda1ac8b9223006c125717200288e85/$FILE/U-I-229-03.pdf)

[odl.nsf/bb9fdc42ed899d21c12579c30037cadd/3bda1ac8b9223006c125717200288e85/\\$FILE/U-I-229-03.pdf](http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bb9fdc42ed899d21c12579c30037cadd/3bda1ac8b9223006c125717200288e85/$FILE/U-I-229-03.pdf)

Glede na nameravane spremembe 154. člena ZZavar Pooblaščenec ocenjuje, da nikakor ne gre za odpravo administrativnih ovir oziroma zmanjšanje administrativnih bremen – iz besedila namreč sploh ni mogoče ugotoviti, katere ovire naj bi se odpravile oziroma, katera bremena naj bi se zmanjšala³. Sprememba ni v ničemer povezana z Akcijskim načrtom za odpravljanje administrativnih ovir, saj upravne enote, ki naj bi bile nov vir za pridobivanje dokumentov, ki so jih stranke zavarovalne pogodbe že izgubile, v členu sploh niso omenjene. Kot kaže, gre preprosto za namero predlagatelja, da delu zasebnega sektorja poveri pooblastila, ki so sicer lastna državnim represivnim organom. Te namere Pooblaščenec ne razume, v obrazložitvi k predlagani spremembi člena pa tudi ni v ničemer pojasnjena.

Pooblaščenec meni, da predlog novega 154. člena zaradi zgoraj navedenih pomanjkljivosti ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

³ Iz Akcijskega načrta izhaja namera zagotoviti zavarovalnicam možnost pridobitve dokazil iz uradnih evidenc, ki jih vodijo upravne enote. Ob kraji osebnega vozila zavarovalnice zahtevajo originalne dokumente (npr. račune), ki jih stranke nimajo več oziroma so ji založile. V tem primeru bi morale zadostovati potrdilo iz uradne evidence, ki ga izdajo upravne enote, saj je bil eden izmed pogojev za registracijo vozila predložitev originalnih dokumentov. Op IP: – Te dokumente lahko vselej pridobijo stranke same.